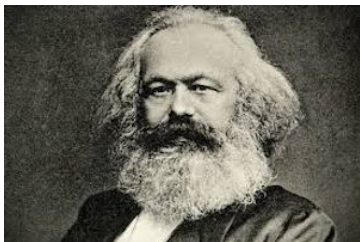

Kritisk Debat

Del

Temaer

[Fagbevægelsen](#)[Kapitalismekritik](#)[Tema om Antonio Gramsci \(1891-1937\)](#)

Anmeldelse: "Fuglene over sundet"

Af [Morten Thing](#)

Offentliggjort: 15. december 2016

Redningen af de danske jøder i oktober 43 er med rette anset for i ordets egentlige forstand at være en *enestående* tildragelse. Ingen andre steder reddes jøderne ved folkelig indgriben.

Det er også en tildragelse, der er skrevet meget om. I de senere år er der sat en del spørgsmålstegn ved helterollerne i redningsaktionen. Det er ikke mindst fiskeskipperne, der har fået tørt på. De tog enorme summer for overfarten. Også de folk, som tog sig af overfarten, er blevet kritiseret for de amatøragtige forhold, nogle overfarter foregik under.

Denne kritik gør imidlertid ikke redningen mindre enestående: Det foregik ikke andre steder. Der var også kun få andre steder, det kunne foregå. Den korte afstand til svensk territorialfarvand og tyskernes manglende ildhu i indfangningen gjorde redningen til et realistisk projekt. Det samme kunne man ikke sige om de hollandske jøder, hvor 102.000 endte i gaskamrene. Det var et urealistisk projekt, at få dem til England. Det kunne lade sig gøre mellem Norge og Sverige. Der var også norske jøder, som reddede sig ind over grænsen til Sverige. Men der var ikke nogen storstilet, folkelig hjælp til projektet.

Det svære kommer, når man skal oversætte sådanne gennemsnitlige historiske betragtninger til en spillefilm. En spillefilm fungerer som filmisk fortælling og viser altid én historie ud af mange mulige. Det er det Nicolo Donato har villet med sin *Fuglene over sundet*, som har haft premiere i 105 biografteatre.

Sandsynligvis af personlige grunde, et familiemedlem som deltog i redningen oppe på Nordkysten af Sjælland, har Donato valgt den værste historie af alle som sin: Historien om hvordan mere end 80 jøder bliver taget på loftet af Gilleleje kirke og sendt til Theresienstadt. Fordelen ved historien er selvfølgelig den ekstra dramatik, filmen får foræret, fordi den lokale Gestapo-mand var mere end normalt emsig (og dansker).

Historien starter i København, hvor overrabbiner Marcus Melchior under en gudstjeneste i synagogen afbryder kantorens sang for at videregive til menigheden, hvad han har fået at vide fra sikre kilder, at tyskerne vil igangsætte en jødeaktion. Denne nyhed får Miriam, spillet af Danica Curcic, og hun bringer den videre til sin mand, jazzmusikeren Arne Itkin, spillet af David Dencik. Han slår det hen, og det skal nok gå alt sammen. Men da tyskerne kommer ad hovedtrappen, hvor de bor, må Miriam og David og deres femårige søn flygte over hals og hoved ad bagtrappen.

De ved ikke rigtig, hvad de skal gøre, men finder efterhånden op til nordkysten. Det er en tur med flere dramatiske indslag og ikke mindst det, at de har deres søn med sig, gør dramatikken voldsom. Mange af scenerne foregår i skovomgivelser og er flot fotograferet af Aske Alexander. Tyskerne er lige ved at finde dem, men det lykkes dem at komme op til Gilleleje og få kontakt med en gruppe lokale folk, som kan skjule dem og skaffe dem en overfart.

Det er i Gilleleje, det går galt, og det gør det også for filmen. Her slår kritikken af helterollerne igennem. Værst går det med skildringen af fiskeskipperen Kaj, som vil tjene store penge, og som ikke vil tage folk med, som ingen penge har. Temaet penge bliver allerede anslået under en togtur, hvor en anden jøde forsøger at stjæle Davids penge. Kaj spilles af Nicolas Bro. Udover at han vil tjene penge, er han skildret som en taber. Og han spiller overfor sin svoger, som er en renvasket helt. Vi ser hans grådighed forklaret med hans dårlige menneskelige egenskaber. Sådan laver man en kliche.

Det nærmer sig også klichéen med Kajs søster Katrine (Laura Bro), gift med den renvaskede helt. Hun har ingen børn, og ægteparret kan åbenbart ikke få børn. Hun bliver næsten besat af muligheden for, at hun kan tage Miriam og Arnes femårige dreng i pleje. Vi ser hendes hjælp forklaret ved hendes barnløshed.

Det er især disse historier, som repræsenterer 'revisionismen' i historien om redningen af de danske jøder. Men det gør historien om Gilleleje og redningen præget af en meget overfladisk og utroværdig personbeskrivelse. Til alt held står beskrivelsen af Miriam og Arnes flugt med deres søn ret stærkt i filmen og ikke mindst Danica Curcic spiller rollens følelsesmæssige op- og nedture meget stærkt.

Der er kommet en hel række film, som forsøger at fortælle om besættelsen. Desværre er flere af dem præget af, at de holder sig til fakta og er mislykkede. Eller at de er ligeglade med fakta, og derfor har et problem med troværdigheden. *Fuglene over sundet* forsøger sig med at holde sig til fakta, men at omsætte til filmfortælling lykkes ikke så godt. Derimod er den mere almene historie om ægteparrets flugt og deres tvivl om, hvilken vej de skal vælge, lykkedes og troværdig.

Bankoplysninger: Regnr. **5381** - Kontonummer: **0555001**

Copyright Kritisk Debat © 2015

Powered by [PHP-Fusion](#) copyright © 2002 - 2017 by Nick Jones.

Released as free software without warranties under [GNU Affero GPL](#) v3.